

ม.ล. ปิ่น มาลากุล กับ งานด้านอักษรศาสตร์

กัญญรัตน์ เวชศาสตร์*

ชีวิตมนุษย์ที่ผ่านกาลเวลามาได้ถึง ๗ รอบ หรือ ๘๔ บินัน คงจะเป็นที่ยอมรับกันได้ว่า บุคคลผู้นั้นเป็นผู้ที่ได้เห็นโลกและชีวิตมามาก ด้วยเหตุนี้จึงเป็นผู้อาวุโสที่ควรได้รับความเคารพยกย่องนับถือ และยังบุคคลผู้นั้นเป็นผู้ที่มเกลยปล่อยเวลาให้ผ่านไปโดยเปล่าประโยชน์ แต่กลับใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าทำคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติและส่วนรวมมาโดยตลอด ตั้งใจมุ่งมั่นทำงานแม้จะพ้นช่วงชีวิตของการทำงานในหน้าที่ราชการไปแล้วก็ตาม แต่ก็ยังสานต่องานต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องอย่างไม่ขาดสาย ดังนั้นจึงมีผลงานที่เปี่ยมด้วยคุณค่าและเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมในวงกว้าง เพราะผลงานเหล่านั้นจะเป็นสมบัติของชาติ เป็นมรดกแก่ลูกหลานไทยต่อไป บุคคลดังกล่าวจึงเป็นบุคคลที่ควรได้รับเกียรติสูงและควรได้รับการยกย่องว่าเป็น “ปुरुณีบุคคล” บุคคลท่านนั้นก็คือ ฯพณฯ ศาสตราจารย์ หม่อมหลวง ปิ่น มาลากุล

เมื่อได้ศึกษาชีวิตและผลงาน ของ ฯพณฯ ศาสตราจารย์ หม่อมหลวง ปิ่น มาลากุล แล้ว จะเห็นได้ว่า ท่านเป็นผู้ที่มีความรอบรู้และเชี่ยวชาญในศิลปวิทยาการหลายด้าน อันนับได้ว่าท่านเป็น “นักปราชญ์” ที่สำคัญคนหนึ่งของประเทศ ซึ่งบุคคลส่วนใหญ่มักจะรู้จักท่าน ม.ล. ปิ่น ในฐานะ ครู และนักการศึกษาที่มีบทบาท และมีความสำคัญทั้งในวง

การศึกษาไทยและการศึกษาระดับนานาชาติ ทั้งนี้เพราะ ท่าน ม.ล. ปิ่น เคยดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ ในวงการศึกษาหลายตำแหน่ง เช่น เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ๔ สมัย (๑๑ ปีเศษ) เป็นประธานกรรมการสภามหาวิทยาลัย เป็นอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อธิการบดีวิทยาลัยวิชาการศึกษา อธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากร

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

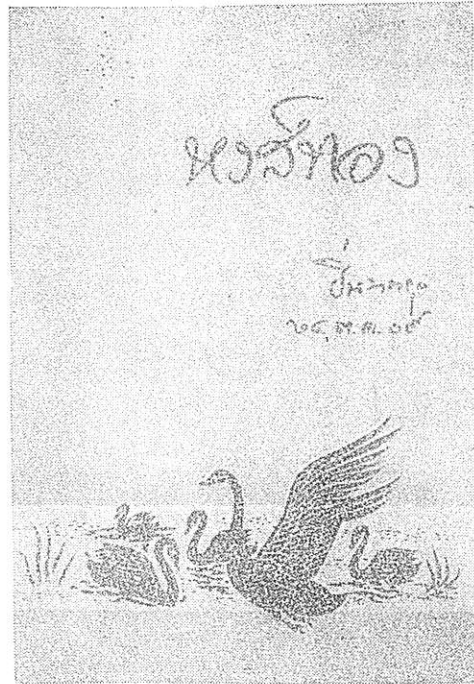
๕๖

เป็นต้น นอกจากนี้ ยังเป็นผู้ที่มีส่วนในการ
จัดตั้งองค์การ SEAMEO (Southeast Asian
Ministers of Education Organization)
และดำรงตำแหน่งสำคัญอื่น ๆ อีกมากมาย

อย่างไรก็ตาม ความรอบรู้และความ
สามารถพิเศษอีกอย่างหนึ่งของท่าน ม.ล. ปิ่น
ที่ควรจะต้องกล่าวถึงก็คือ ท่านเป็นนักคณิต
ศาสตร์ที่เปรี๊ยะงปราดผู้หนึ่ง ผลงานสำคัญก็
คือ เป็นผู้คิด “ปฏิทินล้านปี” ได้สำเร็จ
ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๐ ซึ่งขณะนั้นท่านยังเป็น
นิสิตมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด และต่อมาได้
คิดพัฒนาขึ้นใช้ในแบบต่าง ๆ คือ ใช้สูตร
ใช้บรรทัดเลื่อน (Slide rules) ใช้บริการ
เสียง (ปฏิทินเสียง) ใช้เครื่องขยายเสียง
และคิดในใจ ซึ่งแบบใช้บรรทัดเลื่อนนั้น
ได้ทำขนาดตั้งโต๊ะทูลเกล้าฯ ถวายพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันด้วย^๑
นอกจากนี้ ความเป็นนักคณิตศาสตร์เพราะใจ
รัก ยังปรากฏให้เห็นอยู่เสมอในปัจจุบัน กล่าว
คือ ท่าน ม.ล. ปิ่น จะสร้างปัญหาคณิตศาสตร์
ให้ขบคิดโดยมิได้ตั้งใจอย่างปัญหาคณิต
ศาสตร์ทั่วไป แต่จะแต่งเป็นบทประพันธ์ร้อย
กรองหรือแต่งเป็นบทละคร ให้ผู้อ่านผู้ฟัง
ตอบปัญหาเหล่านั้น ซึ่งบางครั้งจะระบุให้ตอบ
มาเป็นคำประพันธ์ด้วย

ผลงานอีกด้านหนึ่งที่ทำให้บุคคล

ต่าง ๆ รู้จักท่าน ม.ล. ปิ่น มาลากุล เป็น
อย่างดียิ่งคือ ผลงานทางด้านอักษรศาสตร์
ซึ่งนับว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความเปรี๊ยะงปราด
ในทางอักษรศาสตร์ยิ่งผู้หนึ่ง ซึ่งเห็นได้
ว่า บทบาทความเป็นนักอักษรศาสตร์นั้นควบ
คู่มากับบทบาทของความเป็นครู และเป็นนัก
การศึกษาอย่างยากที่จะแยกออกจากกันได้โดย
เด็ดขาด ความเป็นนักอักษรศาสตร์ดังกล่าว
นี้เป็นสิ่งที่ผู้เขียนใคร่จะขอกกล่าวถึงเป็นพิเศษ
“ขบวนการ ศาสตราจารย์ หม่อมหลวง ปิ่น
มาลากุล ได้ทำสิ่งใดที่เกี่ยวกับงานด้านอักษร
ศาสตร์บ้าง”

หงส์ทอง : บทละครสังคีต ม.ล. ปิ่น มาลากุล เขียนตาม
เค้าเรื่อง Le Lac des Cygnes

^๑ สัมภาษณ์ ขบวนการ ศาสตราจารย์ หม่อมหลวง ปิ่น มาลากุล, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๓๐, ณ หอวังราชานุสรณ์
กรุงเทพมหานคร

ประเด็นคำถามนี้อาจจะอยู่ในใจของบุคคลทั้งในวงการอักษรศาสตร์ และผู้ที่อยู่ในวงวิชาการต่างสาขา ซึ่งหากจะตอบคำถามนี้ได้ดี เราคงจะต้องย้อนมองกลับไปถึงภูมิหลังที่เกี่ยวกับชีวิตของท่านด้วย กล่าวคือ จากประวัติชีวิตในเยาว์วัยของท่าน ม.ล. ปิ่น นั้น เมื่อมีอายุได้ ๑๐ ปี บิดาได้นำเข้าถวายตัวต่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวใน พ.ศ. ๒๔๕๗ และในปีต่อมา ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้เป็นนักเรียนมหาดเล็กรับใช้และเป็นนักเรียนเสือบ่า ช่วงเวลาดังกล่าว ท่านจึงเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวตลอดเวลา ยกเว้นเวลาประทับที่ระแวกและเข้าห้องบรรทมเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ ท่าน ม.ล. ปิ่น จึงได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากพระองค์หลายท่าน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงสอนการแต่งคำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ โดยทรงเขียนแผนผังนั้นทลัษณ์ด้วยหมึกสีแดงพระราชทาน ท่าน ม.ล. ปิ่น ระลึกถึงและซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณอันล้นเกล้าอยู่เสมอมาจึงได้เขียนไว้ใน “คำประพันธ์ร้อยเรื่อง” ว่า

หัวใจยังเด่นอยู่	ตราบใด
ข้าพระบาทมีใจ	ตื่นตื่น
รำลึกถึงพระองค์ใน	อดคิด
ยามสุขทุกข์ไปเว้น	ว่างเกล้ากตัญญู
รู้คุณที่พระเกอ	แต่กาล ก่อนนา
องค์พระปรมาจารย์	ปราชญ์เจ้า
มหาธีรราชชนาน	นามชดดี เยศนอ
ทรงสั่งสอนใส่เกล้า	ก่อนครั้งยังเยาว์
เอางานก้มกราบได้	แบบโคลง สีนอ
โทเอกสัมผัสโยง	อยู่ไซรั
นับเป็นพระราชโอง	การตรัส
ให้แต่งโคลงสี่ได้	ตั้งเส้นสีแดง
แรงครอยู่เร่งให้	ใจหาญ
การประพันธ์เป็นงาน	ตื่นตื่น
ชีวิตเปรียบอุทยาน	ยังสุข
ชั่วชีพยังไปเว้น	ว่างเกล้ากตัญญู ^๒

นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ยังทรงมีพระมหากรุณาธิคุณฝึกฝนอบรมท่าน ม.ล. ปิ่น มาลากุล ให้ได้เรียนรู้เกี่ยวกับงานวรรณกรรมโดยทางอ้อม ซึ่งท่าน ม.ล. ปิ่น เขียนเล่าไว้ดังนี้ ทรงมอบหมายให้เก็บพระราชนิพนธ์บทละครไว้ “เรียกเรื่องใดเมื่อใดให้เอามาให้” ทรงพระราชนิพนธ์เรื่องใดแล้ว พระราชทานมาให้อ่านก่อน แล้วให้มาอ่านให้ฟังกันหน้าที่นั่งในวันหลัง มีพระบรม

^๒ ม.ล. ปิ่น มาลากุล, คำประพันธ์ร้อยเรื่อง (กรุงเทพฯ ฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๐๕), หน้า ๑.

ราชานุญาตให้แก้ไขต้นฉบับลายพระราชหัตถ์ได้ ถ้าทรงเปลือพระราชนิพนธ์ผิดไป เช่นควรใส่สระอุ แต่ทรงใส่สระอิ ทรงแต่งตั้งให้เป็นบรรณาธิการดุสิตสมิต ผู้ ๑ ในจำนวน ๕ คน ทรงมอบหมายให้แทนพระองค์ในหน้าที่ผู้กำกับการแสดงและผู้กำกับเวทีละครพระราชนิพนธ์เรื่อง กุศโลบาย^๓

นอกจากนั้น พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวก็ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ท่าน ม.ล. ปิ่น แสดงละครพระราชนิพนธ์ รวม ๑๓ เรื่อง ได้แก่ หนามยอกเอาหนามบ่ง วิาหวพระสมุทร พระเกียรติรดคอนต้นและคอนปลาย นิเทศสโมสร หัวใจนักรบ โพงพาง ค้อนรับลูก ล่ามคี ทาโล่ห์ ชวัวร์ชสร้อยคอไข่มุกด์ และเนตรพระอิศวร และยังแสดงละครปริศนา (Dumb Crambo) ไม่ต่ำกว่า ๔๐ เรื่อง เช่น หน้ากากดำ เป็นต้น การแสดงดังกล่าวมักแสดงเป็นตัวประกอบ

จากประวัติชีวิตดังกล่าวนี้ จะเห็นได้ว่า ท่าน ม.ล. ปิ่น มาลากุล ได้รับการฝึกหัดอบรมทางด้านละครมาอย่างมาก ด้วยเหตุ

นี้ จึงทำให้มีผลงานวรรณกรรมประเภทบทละครหลายเรื่อง และยังมีผลงานวรรณกรรมประเภทอื่น ๆ เป็นจำนวนมากไม่น้อย ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า บุคคลสำคัญที่มีส่วนหล่อหลอมและส่งเสริมให้ท่าน ม.ล. ปิ่น มีใจรักการเขียนหนังสือ แต่งหนังสือ และได้มีโอกาสแสดงความสามารถด้านนี้อย่างมากก็คือ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวนั่นเอง ดังที่ เจือ สตะเวทิน ได้กล่าวถึง ท่าน ม.ล. ปิ่น มาลากุลว่าในปฐมวัยหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นมหาดเล็กของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เคยเล่าไว้ในหนังสือรวมกวีนิพนธ์ของท่านเล่มหนึ่งว่าเคยได้รับพระมหากรุณาธิคุณทรงสอนวิธีแต่งโคลงสี่สุภาพให้ ฉะนั้น ถ้าพูดอย่างธรรมดาๆ ก็ว่า หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นศิษย์สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าในทางกวีนิพนธ์นั่นเอง แต่อันที่จริงควรจะเรียกรวมได้ว่า เป็นศิษย์ทางแต่งหนังสือจะถูกต้องมากกว่า เพราะหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล แต่งหนังสือแทบทุกชนิด กวีที่เป็นศิษย์พระเจ้าแผ่นดินมีกี่คน^๔

^๓ ม.ล. ปิ่น มาลากุล, คำประพันธ์ของข้าพเจ้า (ต้นฉบับลายมือเขียนที่ ๆ พณ.ฯ ศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล มอบให้นางสาวกัญญรัตน์ เวชชศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๓๐), หน้า ๒-๓.

^๔ เจือ สตะเวทิน, "กวีรัตนโกสินทร์ ๆ พณ.ฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล," ในภาษาไทยนอกห้องเรียนเล่ม ๒ (กรุงเทพมหานคร: สุทธิสารการพิมพ์, ๒๕๑๕), หน้า ๕๘.

นอกจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจะเป็นบุคคลสำคัญที่ได้หล่อหลอมฝึกฝนอบรมท่าน ม.ล. ปิ่น มาลากุล ในด้านต่างๆ แล้ว พระองค์ยังได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ได้รับทุนของกระทรวงธรรมการไปศึกษาวิชาโบราณคดีวันออก (สันสกฤต) ณ ประเทศอังกฤษใน พ.ศ. ๒๔๖๔ จนได้เข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด และได้รับปริญญาตรีเกียรตินิยมทางภาษาสันสกฤตเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๑ ต่อจากนั้นได้ศึกษาวิชาครูเพิ่มเติมอีก ๑ ปี และต่อมาเมื่อได้รับปริญญาโททางอักษรศาสตร์ใน พ.ศ. ๒๔๗๔ แล้ว ก็ได้เดินทางกลับเมืองไทย และเข้ารับราชการในปีนั้น ในระหว่างที่ได้ศึกษาอยู่ ณ ประเทศอังกฤษ ท่าน ม.ล. ปิ่น ได้รับเลือกให้เป็นผู้ช่วยบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ “สามัคคีสาร” ของสามัคคีสมาคม ๑ สมัย ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๖๙-๒๔๗๐ นอกจากนี้ยังได้เขียนเรื่องลงหนังสือพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ โดยเขียนข่าวเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย เขียนเกี่ยวกับมหาอุปการเรื่อง Faust และเรื่อง Everlasting Calender หนึ่งในระหว่างที่ท่าน ม.ล. ปิ่น รับราชการในตำแหน่งต่างๆ นั้น ท่าน ได้มีโอกาสไปราชการและไปพักผ่อนส่วนตัวในต่างประเทศอีกเป็นจำนวนหลายครั้ง

จากที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่า ความรู้และประสบการณ์ชีวิตในการเดินทางไปต่างประเทศทำให้ท่าน ม.ล. ปิ่น เป็นผู้รอบรู้ในเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะในด้านการศึกษาและศิลปวัฒนธรรมเป็นอย่างดี อันทำให้สามารถนำความรู้และประสบการณ์ต่างๆ มาสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติได้อย่างกว้างขวาง

ชีวิตการรับราชการของท่าน ม.ล. ปิ่น มาลากุลนั้น แม้จะมีชีวิตการทำงานที่เกี่ยวข้องกับวงการศึกษาระดับต่างๆ มาโดยตลอดก็ตาม แต่ก็เห็นได้ว่า ท่าน ม.ล. ปิ่น ได้มีโอกาสเข้ามาเกี่ยวข้องกับวงการอักษรศาสตร์ควบคู่ไปกับการทำหน้าที่ของครูและนักการศึกษาด้วย ดังเช่น ในปี พ.ศ. ๒๔๗๔ ได้สอนภาษาไทยให้แก่สวามีสัตยานันท์ทบุรี เมื่อครั้งมาประเทศไทย ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ก็ได้ย้ายจากกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นอาจารย์ในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้รับมอบหมายให้สอนวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์ในคณะอักษรศาสตร์ สอนวิชาภาษาอังกฤษในคณะวิทยาศาสตร์ และสอนวิชาภาษาไทยในคณะรัฐศาสตร์ นอกจากนี้ในขณะที่ท่าน ม.ล. ปิ่น เป็นอธิการบดีมหา-

วิทยาลัยศิลปากร ก็ได้ขยายมหาวิทยาลัย
มายังพระราชวังสนามจันทร์จังหวัดนครปฐม
โดยตั้งคณะอักษรศาสตร์ขึ้นเป็นคณะแรก
ท่าน ม.ล. ปิ่น มีนโยบายที่จะส่งเสริมภาษา
ไทย และมุ่งหวังจะให้คณะอักษรศาสตร์
แห่งนี้ เป็นแหล่งวิชาการด้านภาษาไทย
สมกับที่ตั้งอยู่ ณ พระราชวังสนามจันทร์
ซึ่งเคยเป็น พระราชวัง ของพระบาทสมเด็จพระ
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงเป็น กวี และ
ปราชญ์ทางอักษรศาสตร์ โครงการและ
กิจกรรมของคณะอักษรศาสตร์ จึงจัดทำ
ขึ้นตามนโยบายดังกล่าวของท่าน ม.ล. ปิ่น
เป็นต้นว่า ในแต่ละปีจะมีการศึกษาค้นคว้า
วิจัยเรื่องเกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระมงกุฎ
เกล้าเจ้าอยู่หัว และเสนอรายงานการศึกษาค้นคว้า
ในวันมหาธีรราชเจ้ารำลึก^๕ จัดให้มี
ห้องภาษาไทย และท่าน ม.ล. ปิ่น ได้มอบ
หนังสือเก่าหายากซึ่งเป็นพระราชนิพนธ์และ
ภาพถ่ายพระราชหัตถเลขาของพระบาท
สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และให้จัดซื้อ
หนังสือวรรณคดีไทยอีกชุดหนึ่งให้เป็นสมบัติ

^๕ ผลงานการศึกษาค้นคว้าดังกล่าว มี ๓ เรื่อง ได้แก่ เรื่อง “พระสุพรรณงส์แต่งได้” ของ นางสาววิภา
เสนา นาย เรื่อง “พระราชนิพนธ์พระนค้ำหลวง” ของ นางกุสุมา รักษมนี และเรื่อง “พระบาทสมเด็จพระ
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวกับงานโบราณคดีในมณฑลนครชัยศรี” ของ นางสาวชุตีร์ จามรมาน.

^๖ นวตฤจฺจ เสวตเวช, “ความเป็นมาของโครงการภาษาไทยคณะอักษรศาสตร์และศึกษาศาสตร์”, ใน สึกษา
อักษร (นครหลวง-กรุงเทพฯฉบับที่ ๑) : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การขายและการซื้อแห่งประเทศไทย, จำกัด, ม.ป.ป.),
หน้า ๓-๑๓.

ของห้องภาษาไทย ตลอดจนให้จัดกิจกรรม
ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนภาษา
ไทย นอกจากนี้ยังเป็นผู้ริเริ่มเรื่อง “ห้อง
สมุดเสียง” ขึ้นเป็นแห่งแรกในประเทศไทย
เพื่อให้เป็นแหล่งข้อมูลเก็บแถบเสียง เช่น
พระราชดำรัส การอ่านทำนองเสนาะ การ
อ่านฉันทลักษณ์สังเวทกล่อมช้าง เป็นต้น ทั้งนี้
นับเป็นสิ่งที่ส่งเสริมความเป็นแหล่งภาษาไทย
อีกสิ่งหนึ่ง^๖

ผลงานของท่าน ม.ล. ปิ่น มาลากุล
ที่เป็นงานด้านอักษรศาสตร์โดยตรงก็คือ ผล
งานด้านการเขียน การแต่งหนังสือของท่าน
และด้วยเหตุนี้ ท่าน ม.ล. ปิ่น มาลากุล จึง
มีสถานภาพเป็นนักเขียน-นักประพันธ์ หรือ
กวี อีกฐานะหรือบทบาทหนึ่งด้วย ผลงาน
วรรณกรรมของท่าน ม.ล. ปิ่น มาลากุล มี
เป็นจำนวนมาก จึงมีผู้ศึกษารวบรวมผลงาน
โดยจัดทำบรรณานุกรม บรรณนิทัศน์สังเขป
ของผลงาน และจัดจำแนกประเภทตามหลัก

วิชาบรรณรักษ์ศาสตร์ในระบบคิว^๗ ไว้แล้ว
อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาผลงานวรรณกรรม
ของท่าน ม.ล.ปิ่น มาลากุล โดยพิจารณาจาก
เนื้อหาและลักษณะการเขียน ก็พบว่า เป็น
ผลงานที่มีลักษณะทางด้านวิชาการ ผลงาน
ทางวรรณศิลป์ และสารคดีที่เกี่ยวข้อง ผล
งานต่าง ๆ ดังกล่าวนับถึงปัจจุบัน (สิงหาคม
๒๕๓๐) มีประมาณ ๗๐๐ เรื่อง ซึ่งจะกล่าว
โดยสังเขปดังนี้

ผลงานที่มีลักษณะทางวิชาการ
โดยส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา
และความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ในสมัยพระ
บาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผลงาน
ดังกล่าวนี้มีทั้งที่เขียนเป็นภาษาไทยและภาษา
อังกฤษ

ผลงานเรื่องการศึกษา มีประมาณ ๖๐
เรื่อง เช่น หลักการศึกษา การศึกษาผู้ใหญ่
การศึกษาในประเทศไทย การประถมศึกษา
วิชาครูเล่มเล็ก Education in Thailand
Today เป็นต้น

ผลงานที่เป็นความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ
ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
เช่น การซ้อมรบเสื่อป่า พ.ศ. ๒๔๖๑ และ

พระราชวังสนามจันทร์ กำเนิดโรงเรียน
มหาดเล็กหลวง คูสิดธานีเมืองประชาธิปไตย
ประวัติศาสตร์สมัยรัชกาลที่ ๖ (ฉบับต่าง ๆ)
งานละครของพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี
ศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้า
แผ่นดินสยาม เป็นต้น

ผลงานที่เกี่ยวกับคณิตศาสตร์ เช่น
ปฏิทินล้านปี อักษรวิประวัตของผู้ที่รักวิชา
คณิตศาสตร์ (ภาษาอังกฤษ) เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีเรื่องเบ็ดเตล็ด ต่าง ๆ
อีกหลายเรื่อง เช่น ประวัตตัวบรมวงศานุ
วราราม ประวัติพล.ท. พระวรวงศ์เธอ
กรมหมื่นปราบปรบักษ์ เป็นต้น

งานการเขียนของท่าน ม.ล.ปิ่น มาลา
กุล ดังกล่าวมานี้ เป็นงานเขียนที่นอกจาก
จะเกิดจากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารแล้ว
ยังเกิดจากความรู้อันเป็นประสบการณ์ส่วน
ตนของท่านเองด้วย ซึ่งความรู้ในบางเรื่อง
อาจกล่าวได้ว่า ไม่มีปรากฏในเอกสารอื่นเลย
ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นงานเขียนที่ให้ความรู้และ
ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในทางวิชาการที่มี
ความสำคัญยิ่งที่เดียว

^๗ พรรณงาม เข้มบุญเรือง, "การจำแนกประเภทผลงานวรรณกรรมของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล" (ปริญญาานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๒๔).

ผลงานประเภทวรรณศิลป์ มีทั้งที่ แต่งด้วยร้อยแก้ว และร้อยกรอง ซึ่งเขียน เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ผลงานดังกล่าวแบ่งได้ดังนี้

ประเภทบทละคร มีประมาณ ๖๕ เรื่อง บทละครเรื่องแรกได้แก่เรื่อง เจ้าหญิง กับคนตัดไม้ แต่งเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๖ นอกจากนี้ ยังมีบทละครอื่น ๆ อีกหลายเรื่อง ซึ่งมี ทั้งที่แต่งขึ้นเอง เรื่องที่ดัดแปลง หรือนำเค้าโครงหรือตัวละครมาจากที่อื่น และเรื่องแปล บทละครที่แต่งขึ้นเอง เช่น สามเกลอ สุวัฒน์-ปัญญา หัวใจทอง สามมากกว่าห้า เงินหาย ไฉไลไม่เจสสิว เป็นต้น เรื่องที่ดัดแปลงหรือนำเค้าโครงหรือตัวละครมาจากที่อื่น เช่น เจ้าหญิงกับคนตัดไม้ มนุสโลลี หนี่ชีวิต ดวงดารา คนมีบาป ธิดาหงส์แห่งคิสิตธานี เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีเรื่อง หงส์ทอง ซึ่ง แต่งเป็นบทละครสังคีตด้วย เรื่องแปล ซึ่งมี ทั้งที่แปลโดยตรง และเรื่องที่น่ามาดัดแปลง เล็กน้อยเพื่อให้เข้ากับฉาก บรรยากาศวัฒนธรรมประเพณี และภาษาของไทย

เรื่องที่แปลโดยตรง เช่น ผุ่ตักแตน จับเสือ จับไอ้เสือบลัดลี ผีจริง ๆ เกาะแก้วพิศ-คาร์เป็นต้น เรื่องที่แปลอย่างดัดแปลง เช่น การเมืองเรื่องรัก โองการพระผ่านฟ้า ยาขม

สารสวัสดิ์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีบทละคร ที่แต่งเป็นภาษาอังกฤษ ๒ เรื่องได้แก่ School in Village และ Somsak in Trouble

ผลงานประเภทบทละครของท่าน ม.ล. ปิ่น มาลากุล ดังกล่าว จะพบว่าบท ละครที่แต่งขึ้นเอง มักเป็นเรื่องที่เสนอทัศนะ ทางการศึกษา เรื่องที่แต่งขึ้นจากประสบ การณ์ในการเดินทางท่องเที่ยว และเรื่อง ที่ ผักฝันความคิดในทางคณิตศาสตร์ ส่วนผล งานด้านการแปลบทละครส่วนใหญ่จะเป็นการ แปลจากบทละครพระราช นิพนธ์ของพระ บาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว บทละคร ต่างๆ ดังกล่าวนี้ได้เคยมีผู้นำไปจัดแสดงแล้ว หลายเรื่อง

ประเภทกวีนิพนธ์ แต่งด้วยคำประพันธ์ ประเภทโคลง กลอน และกาพย์เป็นส่วนใหญ่ ที่แต่งด้วยฉันทมีน้อย ผลงานประเภทกวี นิพนธ์นั้นนับว่ามีเป็นจำนวนมาก โดยเขียน เป็นบทประพันธ์ขนาดสั้น และบทประพันธ์ ขนาดยาว เช่น คำประพันธ์ร้อยเรื่อง บทเพลง นิราศต่างๆ เช่น นิราศอรอนรอนแรมไปรอบ โลก นิราศพายุใจไปรอบโลก นิราศลิวลิว ไปที่ไหนเอ๋ย นิราศเบี่ยจิง เป็นต้น ศึกษา ภาชิต คำประพันธ์วันครุ ปัญญาจรจร ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีคำประพันธ์เบ็ดเตล็ดอีกมาก

มาย ซึ่งรวบรวมไว้เป็นปี ๆ แต่ยังมีได้พิมพ์
เผยแพร่อีกประมาณ ๒๐๐ เรื่อง

ผลงานกวีนิพนธ์ในปีนี้ (ถึงช่วง
สิงหาคม ๒๕๓๐) ท่าน ม.ล. ปิ่น มาลากุล
เขียนกวีนิพนธ์อีกประมาณ ๒๐ เรื่อง ซึ่งมัก
เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับงานที่กำลังดำเนินอยู่ที่บ้าน
ไร่ จังหวัดราชบุรี เช่น ผืนเมฆหนึ่ง ระบาย
บ้านไร่ ระบายประวัติศาสตร์ แม่หวังตั้งสงบ
กำเนิดพระบรมราชานุสาวรีย์ เป็นต้น

อนึ่ง ผู้เขียนใคร่จะขอนำกวีนิพนธ์
บางบทบางตอน ของท่าน ม.ล. ปิ่น มาลากุล
มาแสดงไว้เป็นตัวอย่าง ดังนี้

กวีนิพนธ์ที่เกี่ยวกับการศึกษา

ก ล้วยไม่มีดอกช้ำ	ฉันใด
การศึกษาเป็นไป	เช่นนั้น
แต่ดอกออกคราวไร	งามเด่น
งานสั่งสอนปลูกบน	เสร็จแล้วแสนงาม

(พ.ศ. ๒๕๐๗)

**๕
เนออย่า**

หนังสือเรียนเปลี่ยนไปฉันไม่ว่า
ถ้าแม้ครูต้งหน้าทำการสอน
จ่ายเนื้อสดสั้พระยาหรือสาร
เนออย่าอ่อนรสอยู่ที่ผู้ยา

(คำประพันธ์วันครู ๒๕๒๓)

ประเภทนิราศ

.....

แต่ภาษาอังกฤษก็นิดเดียว
ถ้าเราเหลียวดูไปให้รอบด้าน
เรื่องสำคัญยิ่งใหญ่ไม่มีปาน
น่าจะเกี่ยวกับงานด้านจิตใจ
/ สมัยวิทยาศาสตร์ประหลาดนัก
เราทั้งหลายสำคัญกันเสียได้
พัฒนาทุกชนิดเว้นจิตใจ
ชาติจะก้าวไปได้อย่างไรกัน

(จากนิราศเดี่ยวเที่ยวท่องกับน้องแก้ว, ๒๕๑๕)

ผลงานกวีนิพนธ์ของท่าน ม.ล.
ปิ่น มาลากุลนั้น ส่วนใหญ่จะไม่นิยมใช้
ศัพท์ยาก และจะนำภาษาที่ใช้พูดกันอยู่ทั่วไป
มาร้อยเรียงเข้าด้วยกันได้อย่างเหมาะสม ด้วย
เหตุนี้ จึงสามารถสื่อความได้ชัดเจนแจ่มแจ้ง
แต่แฝงไว้ด้วยความหมายและให้แง่คิดที่ลึก
ซึ้งคมคายอย่างน่าสนใจ ซึ่งนับว่าเป็น
ลักษณะเด่นอย่างหนึ่งของงานเขียนประเภทนี้
ของท่าน ม.ล. ปิ่น และหากได้ศึกษาภูมิ
หลังในการแต่งบทประพันธ์ต่างๆ ก็พบว่า
ผลงานส่วนมาก เป็นผลงานที่เกิดจากการ
ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด จินตนาการ ได้ใน
ทันทีที่พบเห็นสิ่งต่างๆ หรือมีสิ่งมากระทบใจ
และความรู้สึก นับเป็นความสามารถเฉพาะ
ตัวของท่าน ม.ล. ปิ่น มาลากุล ที่น่าสนใจ

ผลงานประเภทสารคดีท่องเที่ยว

มีหลายเรื่องเช่นเที่ยวอิตาลีและสเปน เที่ยวอินเดีย เป็นต้น งานเขียนประเภทนี้ที่สำคัญได้แก่เรื่อง "ไปต่างประเทศ เป็นการเขียนเพื่อ "เล่าให้ฟังกัน" ผลงานเรื่องนี้ ท่าน ม.ล. ปิ่น ใช้เวลาเขียนประมาณ ๔ ปีครึ่ง จึงแล้วเสร็จ ได้หนังสือเป็นชุด ๑๕ เล่ม เนื้อหาเป็นการเล่าเรื่องการเดินทางไปต่างประเทศ ๗๐ ประเทศ จำนวนการเดินทาง ๕๐ ครั้ง ในเวลา ๖๓ ปี หนังสือดังกล่าวนี้ ท่าน ม.ล. ปิ่น พิมพ์แจกในวาระต่างๆ เช่น ในวาระที่เป็นวันเกิดของท่านและท่านผู้หญิงคุณหญิงมาลา มาลากุล โดยแจกไปแล้วถึงเล่มที่ ๑๒

งานเขียนประเภทสารคดีท่องเที่ยวดังกล่าวนี้ เป็นงานเขียนที่ให้สาระความรู้ในเรื่องต่าง ๆ และให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่านไปในตัวด้วย เพราะมีลีลาการเขียนเล่าเรื่องโดยใช้สำนวนภาษาที่เป็นกันเองทั้งแทรกอารมณ์ขันและแง่คิดไว้อยู่เสมอ นอกจากนี้ยังกล่าวได้ว่า เป็นส่วนหนึ่งของอัตชีวประวัติที่น่าสนใจของท่าน ม.ล. ปิ่น มาลากุล ด้วย

นอกจากผลงานด้านวรรณกรรมต่างๆ ดังกล่าวแล้ว ท่าน ม.ล. ปิ่น มาลากุล ยังมีผลงานที่เกี่ยวข้องกับงานด้านอักษรศาสตร์อีกมากมาย งานสำคัญอีกงานหนึ่งก็คือ

งานค้นคว้าเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นนักปราชญ์ เป็นกวีเอกของชาติและเป็นบุคคลที่ท่าน ม.ล. ปิ่น มาลากุล มีความจงรักภักดี มีความผูกพันอย่างลึกซึ้ง งานค้นคว้าดังกล่าวได้ทำมาเป็นเวลานานประมาณ ๒๐ ปี และในโอกาสที่รัฐบาลจัดงานฉลองพระราชสมภพครบ ๘ รอบ และ ๑๐๐ ปี ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ท่าน ม.ล. ปิ่น ก็ได้เป็นหัวใจและกำลังสำคัญในการดำเนินการดังกล่าว คือการสร้างหอวีรานุสรณ์ เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมพระราชนิพนธ์และเรื่องราวต่าง ๆ ไว้สำหรับการศึกษาค้นคว้า เป็นประธานอนุกรรมการรวบรวมและค้นคว้าเกี่ยวกับพระราชนิพนธ์ ฯลฯ ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว หรือเรียกสั้น ๆ ว่า "ก.ร.ว." ทำให้สามารถรวบรวมและค้นคว้าเกี่ยวกับวรรณกรรมของพระองค์ได้เป็นจำนวนเกินกว่า ๑,๒๐๐ เรื่อง และมีพระราชนิพนธ์ที่ค้นพบใหม่ประมาณ ๕๐ เรื่อง ซึ่งมีทั้งเรื่องการท่องเที่ยว บทกวีนิพนธ์ บทละคร เรื่องสั้น นวนิยาย และเรื่องเบ็ดเตล็ดผลงานที่เป็นภาษาอังกฤษท่าน ม.ล. ปิ่น มาลากุล ได้แปลเป็นภาษาไทยและพิมพ์เผยแพร่แล้ว เช่น โองการ

พระผ่านฟ้า (The King's command) จดหมายถึงผีเสื้อ (Letters to the Butterflies) ชื่อว่าอารี (Evelyn) เป็นต้น นอกจากนี้ท่าน ม.ล. ปิ่น มาลากุล ยังเป็นผู้คำวิและส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านอักษรศาสตร์ ดังนี้

อักษรธานุสรณ์สาร

วารสารมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ออกฉาย ๓ เดือน

ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๓ ๑ กรกฎาคม ๒๕๒๘

ISSN 0125-7056

โครงการกิจกรรมทวีปัญญา เพื่อเผยแพร่พระเกียรติคุณของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และสร้างเสริมภูมิปัญญาให้แก่เยาวชน และประชาชน โครงการดังกล่าวทำให้เกิดผลในการพัฒนาปัญญาของเยาวชนให้ก้าวไกลเป็นการสร้างทรัพยากรบุคคลแก่ประเทศชาติ ด้วยเหตุนี้สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษากรุงเทพมหานคร จึงได้พิจารณาคัดเลือกโครงการกิจกรรม

ทวีปัญญาประจำปี ๒๕๒๘ เป็นโครงการวัฒนธรรมดีเด่นประจำปี ๒๕๒๘

โครงการถอดถอดการแสดงละครพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อให้บุคคลผู้สนใจได้มาใช้หอวิชาวรรณุสรณ์ในลักษณะที่มีคุณค่ากว่าจากการอ่านพระราชนิพนธ์อย่างเดียว แต่สามารถศึกษาพระราชนิพนธ์จากการชมละครด้วย อันนับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะทำให้สามารถเข้าใจบทละครพระราชนิพนธ์ได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้นแล้ว ยังมีโอกาสได้ชมการแสดงละครพระราชนิพนธ์ที่ค้นพบใหม่ด้วย เช่น ละครสังคีตเรื่อง “เจ้าตากสิน” เป็นต้น

ทูลวิชัยสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า เพื่อให้มีการศึกษาค้นคว้าเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ออกวารสาร “วชิราวุธานุสรณ์สาร” เพื่อเผยแพร่กิจกรรมของหอวิชาวรรณุสรณ์ และให้ความรู้ในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นการเทิดพระเกียรติ และทำให้ได้รับความรู้ในเรื่องดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

โครงการห้องสมุดเคลื่อนที่ เพื่อนำผลงานพระราชนิพนธ์ต่างๆ ของพระบาทสมเด็จพระ

พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวไปเผยแพร่ยังสถาบัน
การศึกษาทั้งในกรุงเทพมหานคร และต่าง
จังหวัด

ชมรมสโมสรทกเหลี่ยม เพื่อรวบรวม
ผู้ที่สนใจทางวิชาการเกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระ
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยน
เปลี่ยนความคิดเห็น และเสนอผลการศึกษาค้นคว้า
เรื่องดังกล่าว ทั้งนี้นอกจากจะได้ประโยชน์ทางสังคม
และวิชาการแล้วยังเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยสร้าง
บุคลากรในการสืบทอดการดำเนินงานต่าง ๆ
ที่เกี่ยวข้องกับพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในเวลาภายหน้า

โครงการที่อยู่ในระหว่างการเตรียมการดำเนินงานต่อไปคือ โครงการจัดทำพิพิธภัณฑ์
พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ บริเวณชั้น ๓
ของหอวิชาฐานุสรณ์^๘

ในปัจจุบันผลงานสำคัญของท่าน ม.ล. ปิ่น มาลากุล
ที่กำลังดำเนินงานอยู่ก็คือ งานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าเรียบเรียง เรื่อง
“เสือบ้า” ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นผู้ก่อตั้งขึ้น อันเป็นการวางรากฐาน
ของการป้องกันรักษาดินแดนของประ

เทศสยาม ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่เยาวชน
ในการศึกษาประวัติศาสตร์ของชาติ โดยท่าน ม.ล. ปิ่น มาลากุล ได้เป็นกำลัง
สำคัญในการดำเนินงานจัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และค่ายหลวงบ้านไร่ ตำบลคลองตากค
อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นสถานที่
ซ้อมรบของเสือบ้าที่สำคัญแห่งหนึ่ง และมีหลักฐานที่
เหลืออยู่เช่นบ่อน้ำ “ทางเสด็จ” ที่ชาวบ้านได้
สงวนรักษาไว้เป็นต้น สถานที่ดังกล่าวจึงจะจัดให้
เป็นสถานที่แสดงประวัติของเสือบ้าและเป็นค่ายพักแรม
หรือจัดกิจกรรมของเยาวชน

งานของท่าน ม.ล. ปิ่น มาลากุล ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านอักษรศาสตร์ยังมีอีก
มาก เช่น เป็นราชบัณฑิตยสถานกิตติปกกรรมประเภทวรรณคดี
ปีมาตั้งแต่เริ่มแรกจนถึง พ.ศ. ๒๕๒๙ รวมเวลาประมาณ ๔๓ ปี^๙
นอกจากนี้ ยังเป็นกรรมการของมูลนิธิต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
ค้นคว้าและเผยแพร่ผลงานของกวีไทย หรือผู้มีผลงานทางศิลปะและ
วัฒนธรรม เช่น เคยเป็นประธานคนแรกของมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์
พระบาทสมเด็จพระ

^๘ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ ศาสตราจารย์หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล, วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๓๐, ณ หอวิชาฐานุสรณ์ กรุงเทพมหานคร

พระพุทธเลิศหล้านภาลัย ปัจจุบันสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงรับตำแหน่งประธาน และท่าน ม.ล. ปิ่น มาลากุล เป็นรองประธานคนที่ ๑ และเป็นประธานมูลนิธิวีรกรรมวัดตึกวงศ์ ฯลฯ ด้วย

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ จะเห็นได้ว่า พวกฯ ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นผู้ที่มีความรอบรู้ และมีความสามารถหลายด้าน กล่าวคือ มีความสามารถในการอบรมสั่งสอน เผยแพร่ให้ความรู้ต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง และสามารถประยุกต์เอาความเปรี๊ยะปราคในตำนต่างๆ เช่น ตำนการศึกษา อักษรศาสตร์ คณิตศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ เป็นต้น มาผสมผสานกันได้อย่างกลมกลืน โดยใช้ความสามารถพิเศษในทางอักษรศาสตร์ ถ่ายทอดเรื่องราวที่เป็นความรู้ ความคิด หรือจินตนาการ ออกมาเป็นวรรณกรรมต่างๆ ที่มีคุณค่ายิ่ง ผลงานเหล่านั้นจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทละคร กวีนิพนธ์ การศึกษา การท่องเที่ยว คณิตศาสตร์ และเรื่องเบ็ดเตล็ด อย่งไรก็ตามเมื่อพิจารณาผลงานที่ปรากฏในลักษณะอื่น ไม่ว่าจะในเรื่องของสิ่งก่อสร้าง อาคาร สถานที่ ตลอดจนโครงการ หรือกิจกรรมต่างๆ ที่ท่าน ม.ล. ปิ่น ได้ดำริ โดยวางแนวทางไว้หรือจัดให้มี

ขึ้นก็ตาม ล้วนแสดงให้เห็นว่า เป็นผู้ที่ถูกปรดด้วยจิตใจที่สูงส่งตั้งาม และทำเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมเป็นสำคัญ และการที่ท่าน ม.ล. ปิ่น มาลากุล มีปณิธานอันแน่วแน่ เสียสละ และอุทิศตนในการศึกษา ค้นคว้ารวบรวมพระราชนิพนธ์และเรื่องต่างๆ เพื่อเชิดชูเผยแพร่พระเกียรติคุณของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมาตลอดระยะเวลาประมาณ ๒๐ ปีนั้น นับได้ว่า นอกจากจะเป็นการศึกษาและค้นหามรดกทางปัญญา ความคิดซึ่งแสดงออกในรูปของวรรณกรรม และในรูปแบบต่างๆ มาแสดงให้แก่อนุชนได้ประจักษ์ และศึกษาค้นคว้าเรื่องราวต่อไปแล้ว ผลงานของท่าน ม.ล. ปิ่น มาลากุล ดังกล่าว ยังมีคุณค่าในการที่ได้แสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยเรามีพระมหากษัตริย์ที่พระปรีชาสามารถทรงเป็น “ปราชญ์” และเป็น “กวี” ที่มีผลงานทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

ผลงานของท่าน ม.ล. ปิ่น มาลากุล ทั้งในส่วนที่เป็นวรรณกรรมของท่านเองและในส่วนที่ศึกษาค้นคว้าพระราชนิพนธ์ตลอดจนเรื่องต่างๆ ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และการส่งเสริมให้มีความสำคัญแก่ “ภาษาไทย” ฯลฯ ล้วนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญแก่อักษรศาสตร์อย่างยิ่ง เพราะมีคุณค่าสูงก้านจิต

ใจ และส่งเสริมความมีสติปัญญาให้แก่คนในชาติ ผลงานต่าง ๆ เหล่านี้ จึงเป็นสิ่งที่สามารถพิสูจน์คุณค่าได้ในตัวว่าท่าน ม.ล. ปิ่น เป็นผู้ที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่งานด้านอักษรศาสตร์ ตลอดใจและควรแก่การยกย่องสรรเสริญ ๕

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์วัฒนธรรมหอวิชาจุฬาลงกรณ์. กิจกรรมทวีปัญญาปี ๒๕๓๐. (จุดสาร).
เจือ สตะเวทิน, "กวีรัตนโกสินทร์ ๆ พม ๆ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล" ใน ภาษาไทยนอกห้องเรียนเล่ม ๒.
กรุงเทพมหานคร : สุทธิสารการพิมพ์, ๒๕๑๕.
- จินตนา ยอดยิ่ง, จิรายุ ดาศรี และสุขุม เกลดทรัพย์. "งานนิพนธ์ของศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล"
รายงานการศึกษาวិชา Introduction to Bibliography มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร ปกการศึกษา ๒๕๑๗.
- ปิ่น มาลากุล, ม.ล. คำประพันธ์ของข้าพเจ้า (ต้นฉบับลายมือเขียนที่ ๆ พม ๆ ศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล
มอบให้นางสาวกาญจนาพร เวชศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๓๐).
- _____ . คำประพันธ์วันศุกร์. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์การพิมพ์, ๒๕๒๓.
- _____ . คำประพันธ์ร้อยเรื่อง, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๐๕.
- _____ . "ก.ร.ว. คืออะไร" มานวสาร ๘ (สิงหาคม ๒๕๒๗) : ๑๘-๒๒.
- _____ . "เรื่องหอวิชาจุฬาลงกรณ์" มานวสาร ๔ (เมษายน ๒๕๒๕) : ๑๐-๑๕.
- _____ . "โองการพระสุณันทา" มานวสาร ๑ (มกราคม ๒๕๒๕) : ๑๐-๑๑.
- _____ . "การค้นพบต้นฉบับลายพระราชหัตถ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเมื่อ ๑๕ เมษายน
๒๕๓๐" วชิราวุธานุสรณ์สาร ๑ (๑ มกราคม ๒๕๒๕) : ๔๑-๕๑.
- _____ . "การค้นพบต้นฉบับลายพระราชหัตถ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเมื่อ ๑๕ เมษายน
๒๕๓๐" วชิราวุธานุสรณ์สาร ๒ (๒ เมษายน ๒๕๒๕) : ๒๒-๓๗.
- _____ . "ทำไมจึงแสดงละครพระราชนิพนธ์" วชิราวุธานุสรณ์สาร ๔ (๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๖) :
๑๘-๒๒.
- _____ . "Letters to the Butterflies" วชิราวุธานุสรณ์สาร ๑ (๑ มกราคม ๒๕๒๕) : ๒๑-๓๘.

พรรณงาม แยมบุญเรือง. “การจำแนกประเภทผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล” ปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๒๔.

พระบรมราชานุญาตฯ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. (หนังสือที่ระลึกในการวางศิลาฤกษ์พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้บัญชาการเสนาบดี ณ ค่ายหลวงบ้านไร่ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๐).

นงนารถ เดชณรงค์. “แนวคิดทางการศึกษาของศาสตราจารย์หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล” รายงานผลการวิจัยเพื่อเพิ่มพูนและพัฒนาประสิทธิภาพทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมษายน ๒๕๒๕.

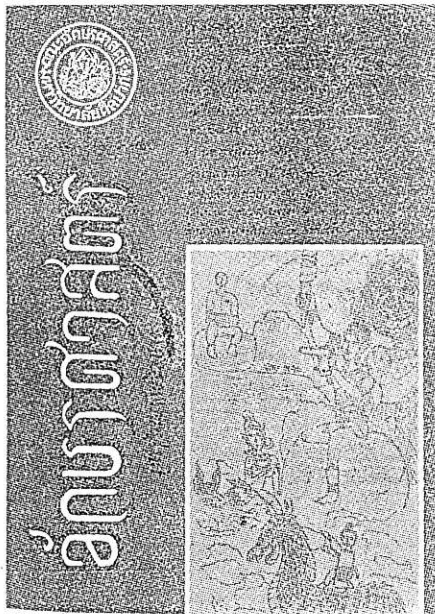
นวลผจง เสวตเวช. “ความเป็นมาของโครงการภาษาไทยของคณะอักษรศาสตร์และศึกษาศาสตร์.” ศึกษาอักษร. นครหลวงกรุงเทพมหานครบุรี : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรและการค้าแห่งประเทศไทยจำกัด, น.ป.ป.

สัมภาษณ์ ฯ พณ ฯ ศาสตราจารย์หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล วันที่ ๑๐ และ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๓๐ ณ หอวีรราชานุสรณ์ กรุงเทพมหานคร.

อักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ (๒๕๓๐)

๒๐ บาท

สโมสรรสุนทรภู่
บทวิจารณ์เรื่องพื้นพิลาปฉบับเยอรมัน
รำลึกถึงนักเขียนในอดีต : ปกรณ์ บูรณปกรณ์
แก่นักเขียนจากบันทึกความจำของชาวยุโรป
แนะนำวรรณคดีศึกษาของเคลาส์ เวก์
Literature and Literary Studies in Thailand
หนังสือแสดงกิจจานุกิ
การประพันธ์ในยุคก่อน
บันทึกเกี่ยวกับ “น้อย ชลานุเคราะห์”
อิทธิพลของคานธีในนวนิยายของกวางนี
เสรีภาพหนังสือพิมพ์ในสมัยรัชกาลที่ ๔

นันทา ชุนภักดิ์
นฤมล งามสุวรรณ
อนันต์ชัย เลหาะพันธ์
กองบรรณาธิการ
เจตนา นาควิฑระ
Klaus Wenk
เชิดเกียรติ อัคราภรณ์
พันเอกหลวงรามรณภพ
ม.ร.ว. กานดาศรี สุขสวัสดิ์
ภักฎาจารย์ ศรีสุวรรณค์ พูลทรัพย์
พิทยา ว่องกุล